

KVALITATÍV KUTATÁSI JELENTÉS

a 122/2009 (IX. 17.) FVM rendelet alapján
a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák LEADER fejezete keretében megvalósuló
2064293073 azonosító számú
pályázati felhívásra benyújtott

„Rábaköz turizmusfejlesztési stratégiája” című pályázathoz

Készítette: Régiófókuszz Nonprofit Kft.

Szombathely, 2011. október hó

Régiófókuszz
Vállalkozás-, Humán erőforrás- és Környezetfejlesztési Nonprofit Kft.

Kapuvár-
Beledi
Kistérség

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	3
2. Kutatási eredmények.....	3
2.1. Fókuszcsoportos vizsgálatok.....	3
2.1.1. Kapuvár.....	5
2.1.2. Csorna.....	7
2.1.3. Beled.....	8
2.1.4. Szany.....	11
2.1.5. Bősárkány.....	13
2.1.6. Összesített eredmények.....	15
2.2. Szakértői mélyinterjúk.....	21
2.2.1. Rábaközön belüli mélyinterjúk.....	21
2.2.2. Rábaközön kívüli mélyinterjúk.....	31
3. Melléklet.....	41
1. sz. melléklet: Mélyinterjú kérdéssor.....	41

1. Bevezetés

A Rábaköz turizmusstratégiájának megalkotásához primer és szekunder kutatásokat végeztünk. Jelen kutatási jelentésben a primer kutatás során begyűjtött, kvalitatív eredmények bemutatására kerül sor. A primer felmérés kvalitatív része az alábbi kutatási elemekből állt.

- szakértői interjúk Rábaközön belül és kívül (15-15 db)
  - a tájegység releváns szakértőivel személyes interjú megvalósítása (gazdasági, politikai, társadalmi véleményvezérek lekérdezése)
  - a tájegységen kívüli, de ahhoz szorosan kötődő térségek (pl. Szigetköz, Fertőmente, Sokoróalja, Répce mente, Kemenesalja, stb.) szakértőivel, a gazdasági, politikai, társadalmi vezetőivel interjú megvalósítása
  - összesen 30 db mélyinterjú megvalósítása
- fókuszcsoportos vizsgálat
  - csoportonként 5 -10 fő rábaközi személy bevonásával műhelytalálkozó megvalósítása az alábbi településeken: Kapuvár, Csorna, Beled, Szany, Bősárkány
  - a fókuszcsoportos vizsgálatok során az alábbi célcsoportok bevonására került sor: önkormányzatok, turisztikai szolgáltatók (szálláshely szolgáltatók, vendéglátóhelyek), vállalkozók
  - összesen 5 db fókuszcsoport megvalósítása

2. Kutatási eredmények

2.1. Fókuszcsoportos vizsgálatok

A műhelytalálkozókra 2011 augusztusában került sor. A vizsgálatok során az alábbi 16 turisztikai ágazat került górcső alá:

- falusi turizmus
- agroturizmus
- termálturizmus
- kulturális turizmus
- ifjúsági turizmus
- senior turizmus
- gasztroturizmus

- családi turizmus
- kerékpárturizmus
- lovas turizmus
- víziturizmus
- gyalogos turizmus
- ökoturizmus
- üzleti turizmus
- vallási turizmus
- vadász turizmus

A fókuszcsoporthat három vizsgálati szempontra épültek, melyek az alábbiak:

- Turisztikai ágazatok *jelentősége* a Rábaközben
  - Az első körben az ágazatok fontosságát, jelentőségét kellett meghatározniuk a vizsgálatokban résztvevőknek. Itt elsősorban azt kellett figyelembe venniük, hogy melyek azok az ágazatok, amelyekben komoly turisztikai potenciál, növekedés van a tájegység számára, természetesen a jelenlegi adottságokat sem figyelmen kívül hagyva.
- Turisztikai ágazatok *minősítése* a Rábaközben
  - A második körben a jelenlegi helyzetet kellett meghatározniuk a résztvevőknek. A 16 turisztikai ágazat került minősítésre, értékelésre. Fontos megemlíteni, hogy ennél a pontnál a Rábaközt önmagához képest viszonyították a résztvevők.
- Turisztikai ágazatok *jövőképe* a Rábaközben
  - A harmadik értékelés pedig a jövőképet kívánta meghatározni. A résztvevőknek egy 3-5 éves távlatban kellett gondolkodniuk, és ehhez mérten hozták meg döntéseiket. Fontos szempont volt az is, hogy a résztvevők a Rábaközt önmagához mérten értékelték, és nem hasonlították össze más térségekkel. Jelen esetben a válaszadóknak a tájegységben rejlő potenciált, és a jövőbeni külső hatásokat kellett figyelembe venniük egy reális jövőkép megfogalmazásához.

A jelenlévőknek egy 1-től 7-ig terjedő skálán kellett értékelniük a turisztikai ágazatokat a fenti vizsgálati elemek szerint, ahol az 1-es a legalacsonyabb, a 7-es a legmagasabb értéket jelenti.

Az eredmények először az egyes helyszínek szerint, azután összesítve kerülnek bemutatásra.

2.1.1. Kapuvár

Az alábbi diagramon láthatók a fókuszcsoportos vizsgálatokon született eredmények. A turisztikai ágazatok fontosságának megítélésében észrevehető, hogy mind a 16 ágazat magas prioritást kapott, egyik sem éri el az átlagot (4), a minimum érték az 5. Kapuváron az alábbi 7 turisztikai ágazatot találták a legfontosabbnak:

- falusi turizmus
- kulturális turizmus
- kerékpárturizmus
- gyalogos turizmus
- ökoturizmus
- vallási turizmus
- vadász turizmus

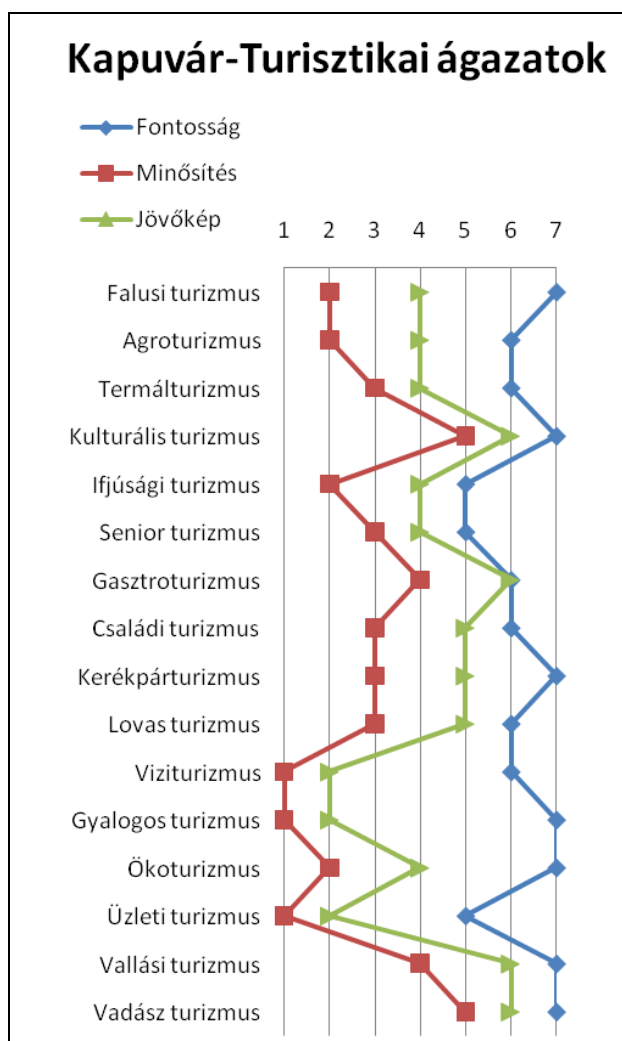
A résztvevők a fenti ágazatokban látják a Rábaköz kitörési pontjait, turisztikai lehetőségeit. Ha megnézzük ezeknek az ágazatoknak a minősítését, látható, hogy jelenleg közülük csak három éri el az átlagos szintet (kulturális (5), vallási (4) és vadász (5)), míg a többi jóval alatta van. Ha összességében vizsgáljuk a 16 ágazatot, elmondható, hogy a vízi-, a gyalogos- és az üzleti turizmus kapta a legalacsonyabb minősítést (1), míg a fent említett három ágazat mellett még a gasztroturizmus kapott átlagos értékelést (4). Átlagon alul értékelték a jelenlévők a falusi-, az agro-, a termál-, az ifjúsági-, a senior-, a családi-, a kerékpár-, a lovas- és az ökoturizmust. Ha megnézzük a jövőképet, akkor elmondható, hogy a kapuvári műhelytalálkozón résztvevők optimistán álltak a kérdéshez. Az alábbi ágazatok tekintetében *egy pontos* előrelépést fogalmaztak meg:

- termálturizmus
- kulturális turizmus
- senior turizmus
- víziturizmus
- gyalogos turizmus

- üzleti turizmus
- vadász turizmus

A következő ágazatoknál *két pontos* előrelépést fogalmaztak meg a résztvevők:

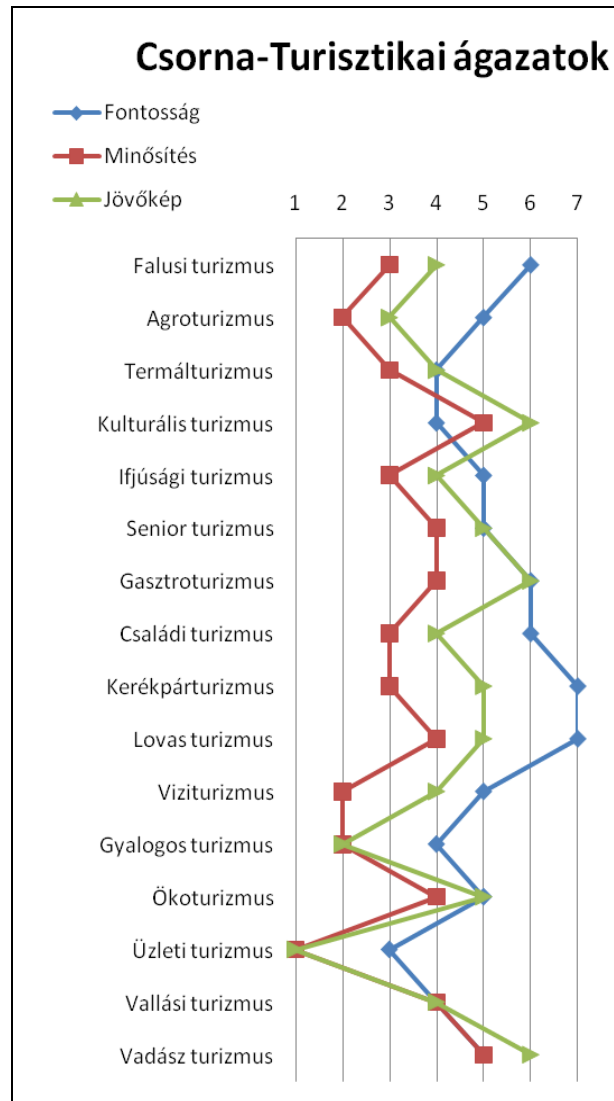
- falusi turizmus
- agroturizmus
- ifjúsági turizmus
- gasztroturizmus
- családi turizmus
- kerékpárturizmus
- lovas turizmus
- ökoturizmus
- vallási turizmus

Összességében megállapítható, hogy Kapuváron egy reális, bizakodó jövőképet fogalmaztak meg a jelenlevők a Rábaköz turizmusát illetően.

2.1.2. Csorna

Az alábbi vonaldiagramon láthatók a csornai eredmények.

Megállapítható, hogy az egyes ágazatok fontosságát illetően a csornaiak visszafogottabbak voltak a kapuváriakhoz képest. Míg Kapuváron a 16 ágazatból hetet tartottak a legfontosabbnak, addig Csornán kettőt, a kerékpár- és a lovas turizmust. Legkevésbé tartják fontosnak az üzleti turizmust (3), a termálturizmust (4), a kulturális turizmust (4), a gyalogos turizmust (4) és a vallási turizmust (4). A minősítést vizsgálva elmondható, hogy a csornaiak szerint jelenleg két ágazat van átlag feletti szinten, a kulturális- (5) és a vadász turizmus (5). Átlagos (4) szinten van:

- senior turizmus
- gasztroturizmus
- lovas turizmus
- ökoturizmus
- vallási turizmus

A legalacsonyabb minősítést az üzleti- (1), az agro- (2), a vízi- (2) és a gyalogos (2) turisztikai ágazatok kapták. Ebben a kérdésben hasonló válaszok születtek, mint Kapuváron. A jövőkép tekintetében itt is egy vagy két pontos előrelépést fogalmaztak meg a résztvevők. Három turisztikai ágazat esetében azonban stagnálást ítélték meg (gyalogos-, üzleti-, vallási turizmus). A válaszadók a következő 10 ágazatnál fogalmaztak meg *egy pontos* előrelépést:

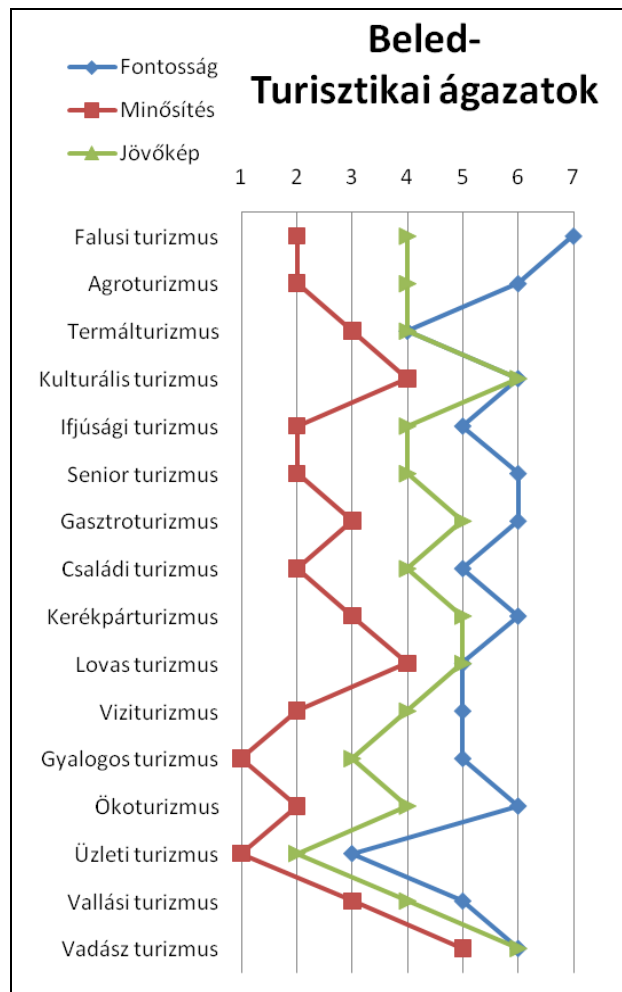
- falusi turizmus
- agroturizmus
- termálturizmus
- kulturális turizmus
- ifjúsági turizmus
- senior turizmus
- családi turizmus
- lovas turizmus
- ökoturizmus
- vadász turizmus

A gasztro-, a kerékpár- és a vízi turizmus tekintetében *két pontos* előrelépést fogalmaztak meg a résztvevők.

2.1.3. Beled

Az alábbi diagramon láthatók az eredmények.

Megállapítható, hogy a Belediek – hasonlóan a kapuváriakhoz – szinte az összes turisztikai ágazatot fontosnak tartják. A legmagasabb értékeket az alábbi ágazatok kapták:

- falusi turizmus (7)
- agroturizmus (6)
- kulturális turizmus (6)
- senior turizmus (6)
- gasztroturizmus (6)
- kerékpárturizmus (6)
- ökoturizmus (6)
- vadász turizmus (6)

A legkevésbé tartják fontosnak az üzleti turizmust (3) és a termálturizmust (4). A minősítést vizsgálva elmondható, hogy összességében változatos képet mutatnak az eredmények, mivel 1-től 5-ig minden érték megjelenik az ágazatok mellett. Átlag alatti értékelést kaptak a következők:

- falusi turizmus (2)
- agroturizmus (2)
- termálturizmus (3)
- ifjúsági turizmus (2)
- senior turizmus (2)
- gasztroturizmus (3)
- családi turizmus (2)
- kerékpárturizmus (3)
- víziturizmus (2)
- gyalogos turizmus (1)
- ökoturizmus (2)
- üzleti turizmus (1)
- vallási turizmus (3)

Átlagos (4) értékelést kapott a kulturális és a lovas turizmus, míg egyedül a vadász turizmus kapott átlag feletti (5) minősítést. A jövőképek megfogalmazásánál itt is egy és két pontos előrelépések körvonalazódtak ki. *Egy pontos* előrelépést tűztek ki célul a résztvevők az alábbi ágazatok esetében:

- termálturizmus
- lovas turizmus
- üzleti turizmus
- vallási turizmus
- vadász turizmus

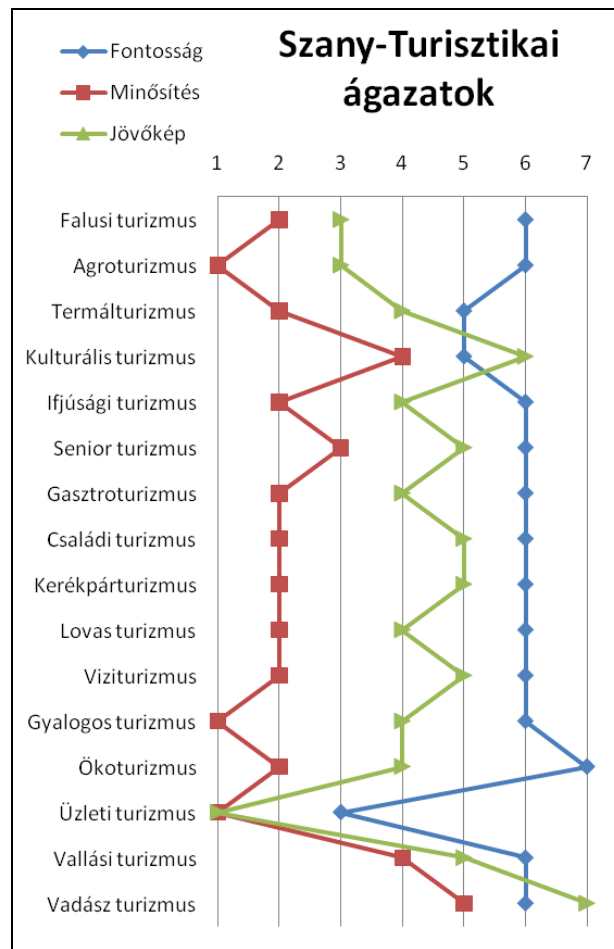
Két pontos előrelépést fogalmaztak meg a válaszadók a következő ágazatok esetében:

- falusi turizmus
- agroturizmus
- kulturális turizmus
- ifjúsági turizmus
- senior turizmus
- gasztroturizmus
- családi turizmus
- kerékpárturizmus

- víziturizmus
- gyalogos turizmus
- ökoturizmus

2.1.4. Szany

Az alábbi diagramon láthatók az eredmények.

Már az ábrán is jól kivehető, hogy a minősítések és a jövőképek megfogalmazásánál jóval bátrabbak voltak a Szanyiak, mint az előző három településen. A fontosság tekintetében megállapítható, hogy az üzleti turizmus (3) kivételével mindegyik turisztikai ágazatot fontosnak ítélték meg a résztvevők. A legfontosabbnak az ökoturizmust (7) tartották. Két turisztikai ágazat kapott 5-ös értéket (termál- és kulturális turizmus), míg a fennmaradó 12 ágazat 6-os értéket kapott. Elmondható tehát, hogy akik részt vettek a szanyi műhelytalálkozón, mindegyik turisztikai ágat (kivéve üzleti turizmus) kiemelten fontosnak tartják a Rábaköz esetében. A minősítést vizsgálva megállapítható, hogy itt kapták a

legalacsonyabb értékeket az ágazatok. A kulturális- (4), a vallási- (4) és a vadász turizmus (5) kaptak átlagos vagy átlag feletti értéket. A többi ágazat 3-as vagy annál gyengébb értéket kapott:

- falusi turizmus (2)
- agroturizmus (1)
- termálturizmus (2)
- ifjúsági turizmus (2)
- senior turizmus (3)
- gasztroturizmus (2)
- családi turizmus (2)
- kerékpárturizmus (2)
- lovas turizmus (2)
- víziturizmus (2)
- gyalogos turizmus (1)
- ökoturizmus (2)
- üzleti turizmus (1)

A jövőképek megfogalmazásánál látható stagnálás (üzleti turizmus), egy-, kettő és három pontos előrelépés is. *Egy pont*os előrelépést tűztek ki a falusi- és a vallási turizmus esetén. *Két pont*os előrelépést fogalmaztak meg az alábbi kilenc turisztikai ágazat esetében:

- agroturizmus
- termálturizmus
- kulturális turizmus
- ifjúsági turizmus
- senior turizmus
- gasztroturizmus
- lovas turizmus
- ökoturizmus
- vadász turizmus

Míg a következő négy ágazatnál *három pont*os előrelépést fogalmaztak meg a résztvevők:

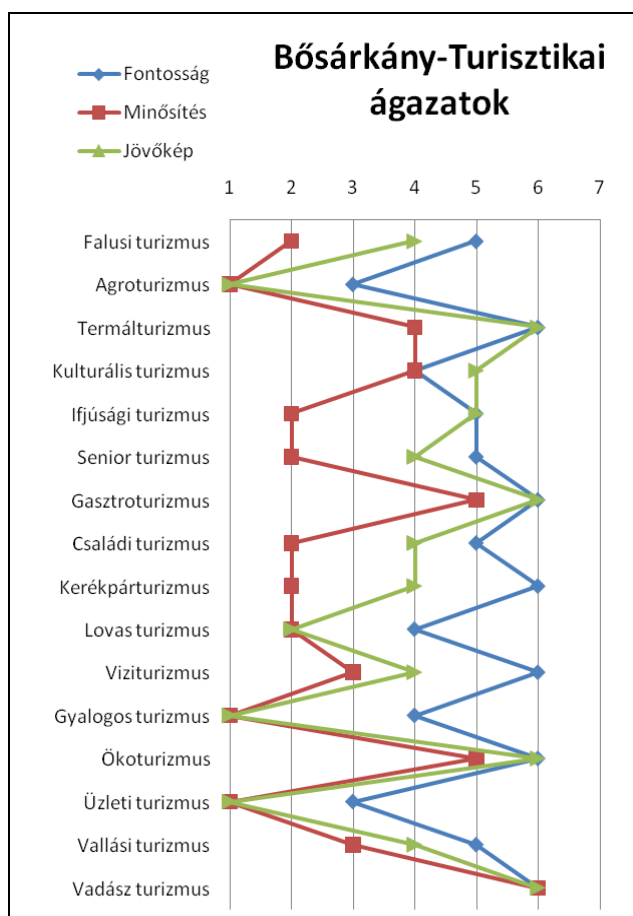
- családi turizmus
- kerékpárturizmus

- víziturizmus
- gyalogos turizmus

Ezek a számok mindenképpen tükrözik a helyiek optimizmusát, bizakodását a jövőt illetően.

2.1.5. Bősárkány

Az alábbi diagramon láthatók az eredmények.

A fontosság kérdésében négy turisztikai ágazat Bősárkányban kapta a legalacsonyabb értékeket, melyek a következők:

- falusi turizmus (5)
- agroturizmus (3)
- kulturális turizmus (4)
- lovas turizmus (4)

A következő ágazatokat tartották a résztvevők a legfontosabbnak (6-os értéket kaptak) a tájegység turizmusa szempontjából:

- termálturizmus
- gasztroturizmus
- kerékpárturizmus
- víziturizmus
- ökoturizmus
- vadász turizmus

A minősítésnél átlag alatti értéket kapott 11 ágazat:

- falusi turizmus (2)
- agroturizmus (1)
- ifjúsági turizmus (2)
- senior turizmus (2)
- családi turizmus (2)
- kerékpárturizmus (2)
- lovas turizmus (2)
- víziturizmus (3)
- gyalogos turizmus (1)
- üzleti turizmus (1)
- vallási turizmus (3)

Átlagos (4) értékeket kapott a termálturizmus és a kulturális turizmus, míg átlag feletti értéket csak három ágazat kapott, a gasztro- (5), az öko- (5) és a vadász turizmus (6).

A jövőképeknél látható, hogy bizonyos ágazatoknál három, míg másoknál nulla előrelépés (stagnálás) figyelhető meg. Bizakodóak voltak a Bősárkányiak az ifjúsági turizmus esetében, ahol *három pontos* előrelépést tűztek ki célul. *Két pontos* előrelépést fogalmaztak meg az alábbi ágazatoknál:

- falusi turizmus
- termálturizmus
- senior turizmus
- családi turizmus
- kerékpárturizmus

Egy pontos előrelépést fogalmaztak meg a következőknél:

- kulturális turizmus
- gasztroturizmus

- víziturizmus
- ökoturizmus
- vallási turizmus

A fennmaradó öt turisztikai ágazatnál nem tűztek ki célul előrelépést a résztvevők:

- agroturizmus
- lovas turizmus
- gyalogos turizmus
- üzleti turizmus
- vadász turizmus

2.1.6. Összesített eredmények

Turisztikai ágazatok jelentősége a Rábaközben

A következőkben a három értékelési szempont (fontosság, minősítés, jövőkép) szerinti összesített adatokat láthatjuk a diagramokon. Az egyik diagramon a turisztikai ágazatok jelentősége, fontossága rajzolódik ki az öt településen adott válaszokból. Az kijelenthető, hogy kiugró eltérések nincsenek, vagyis megállapítható, hogy a Rábaközben egyetértés van abban, hogy melyek azok az ágazatok, amelyekben turisztikai potenciál van, és amelyekben kevésbé. A másik diagramon az átlagos értékek láthatók. Az eredmények alapján három csoportot lehet elkülöníteni. 1. A legfontosabb turisztikai ágazatok, 2. További fontos turisztikai ágazatok, 3. Legkevésbé fontos turisztikai ágazatok. Az első csoportba az alábbi turisztikai ágazatok tartoznak:

- falusi turizmus (6,2)
- gasztroturizmus (6,0)
- kerékpárturizmus (6,4)
- ökoturizmus (6,2)
- vadász turizmus (6,0)

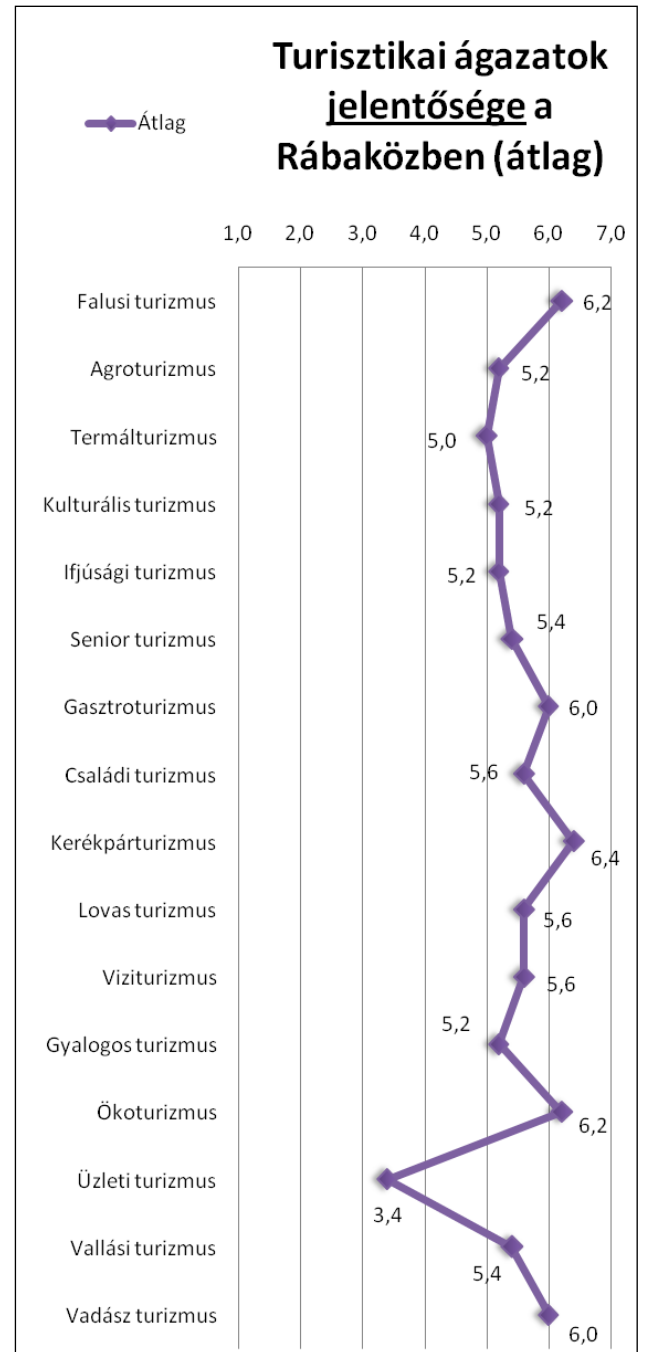
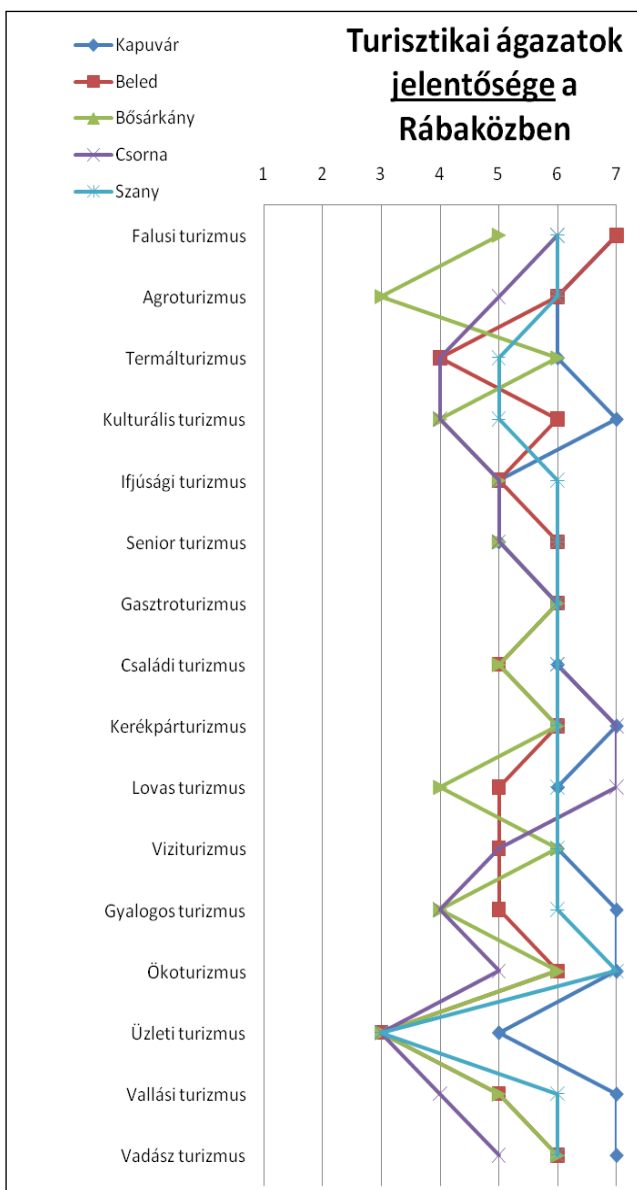
A második csoportba tartoznak:

- agroturizmus (5,2)
- termálturizmus (5,0)
- kulturális turizmus (5,2)
- ifjúsági turizmus (5,2)

- senior turizmus (5,4)
- családi turizmus (5,6)
- lovas turizmus (5,6)
- víziturizmus (5,6)
- gyalogos turizmus (5,2)
- vallási turizmus (5,4)

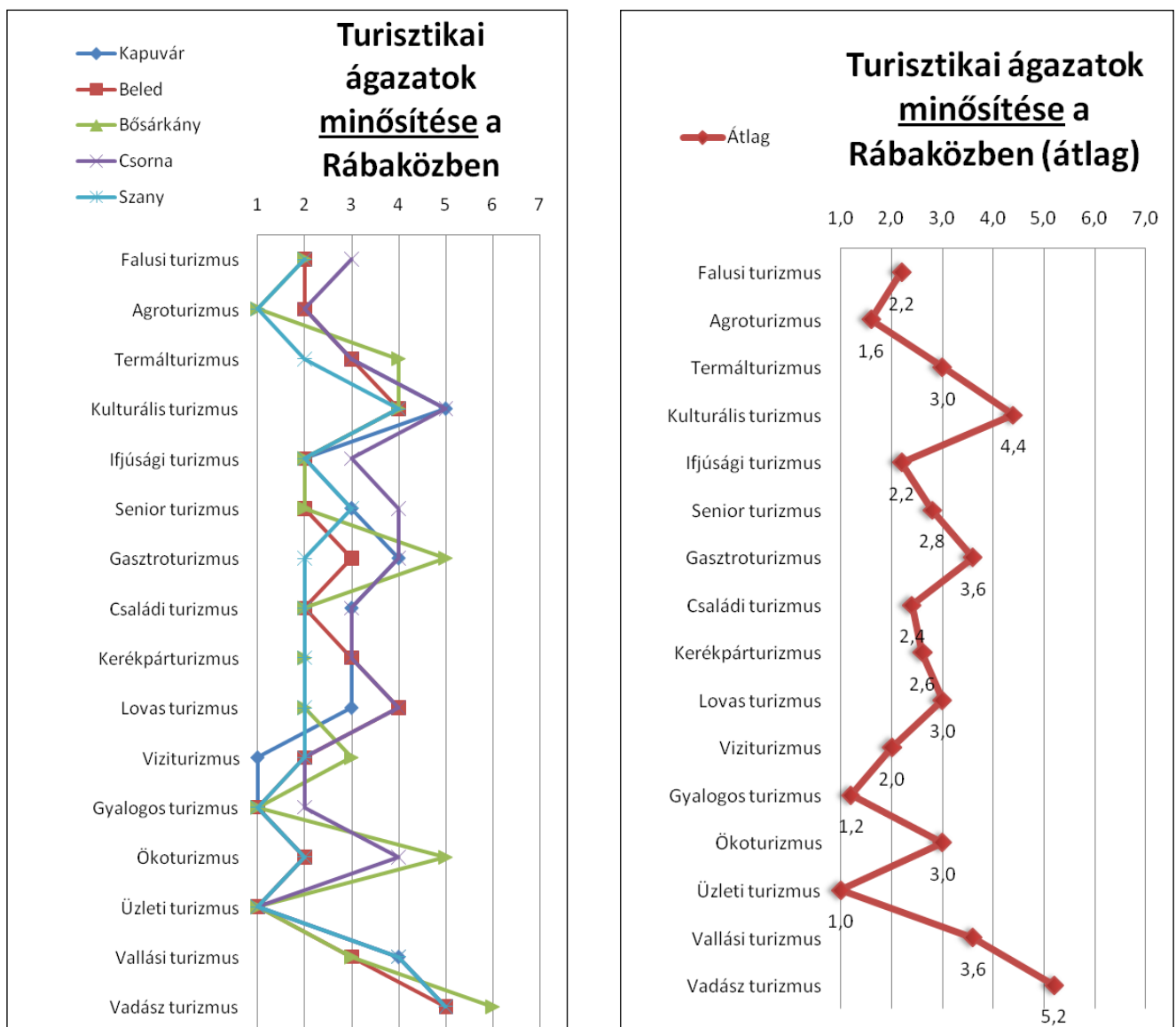
A harmadik csoportba pedig csak egy ágazat tartozik:

- üzleti turizmus (3,4)

Turisztikai ágazatok minősítése a Rábaközben

A fenti két diagramon láthatók az összesített adatok a turisztikai ágazatok jelenlegi helyzetére vonatkozóan. Megfigyelhető, hogy a különböző településeken adott válaszok homogének voltak, ami tükrözi a rábaköziek egyetértését a turizmus jelenlegi helyzetét illetően. Összességében elmondható, hogy a turisztikai ágazatok átlagos (4) vagy átlag alatti minősítéseket kaptak. A három legkevésbé fejlett turisztikai ágazat az üzleti- (1,0), a gyalogos- (1,2) és az agroturizmus (1,6).

A legmagasabb minősítéseket a vadász- (5,2) és a kulturális turizmus (4,4) kapták. Átlagos vagy átlag alatti értékeket 11 ágazat kapott, melyek az alábbiak:

- falusi turizmus (2,2)

- termálturizmus (3,0)
- ifjúsági turizmus (2,2)
- senior turizmus (2,8)
- gasztroturizmus (3,6)
- családi turizmus (2,4)
- kerékpárturizmus (2,6)
- lovas turizmus (3,0)
- víziturizmus (2,0)
- ökoturizmus (3,0)
- vallási turizmus (3,6)

Turisztikai ágazatok jövőképe a Rábaközben

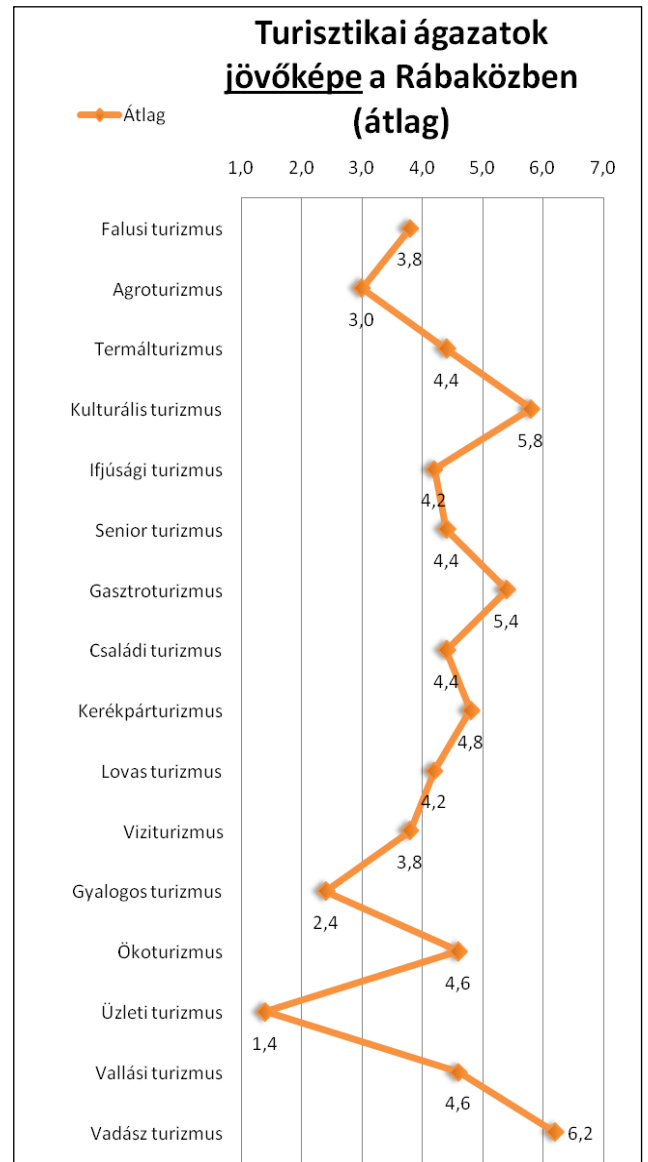
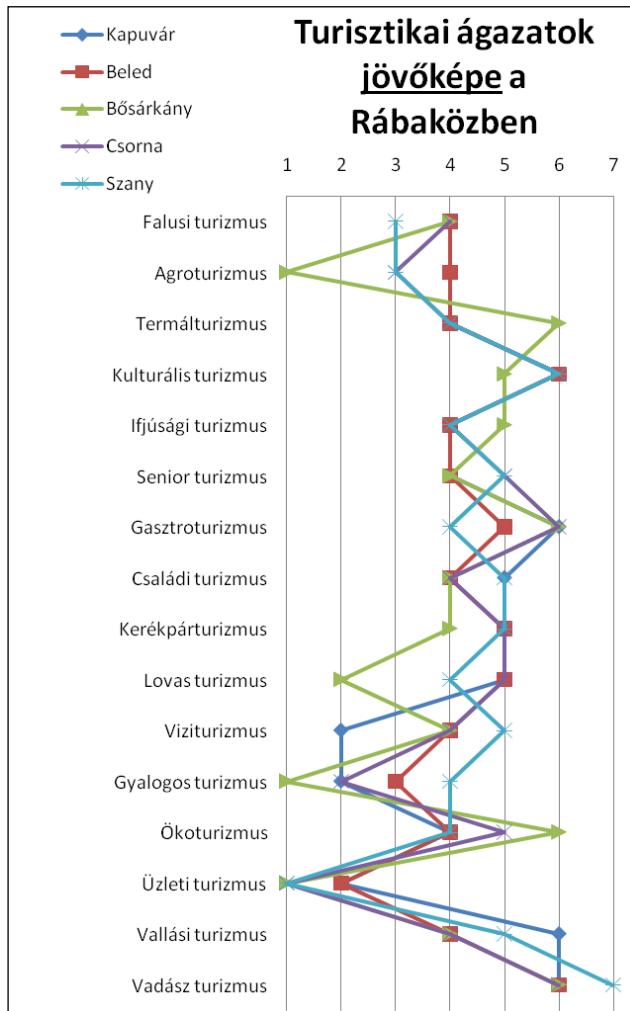
Elmondható, hogy ennél a vizsgálatnál is közel azonos válaszok születtek mind az öt helyszínen. A legtöbb turisztikai ágazat esetében átlagos vagy annál nagyobb szintet kívánnak megcélolni a fókuszcsoporthoz tartozók. Ha az átlagokat nézzük, akkor megfigyelhető, hogy a legnagyobb értékeket az alábbi turisztikai ágazatok kapták:

- vadász turizmus (6,2)
- kulturális turizmus (5,8)
- gasztroturizmus (5,4)

Ez egyértelműen tükrözi azt az - egyébként reális - célkitűzést, mely szerint a vadász-, a kulturális- és a gasztroturizmust jóval átlagos szint fölé lehet hozni, a jelenlegi helyzetet és a jövőbeli kilátásokat figyelembe véve. Örömteli, hogy mind a 16 turisztikai ágazat esetében pozitív jövőkép fogalmazódott meg. Öt turisztikai ágazat esetében nem éri el az átlagos szintet a kitűzött cél, melyek az alábbiak:

- falusi turizmus (3,8)
- agroturizmus (3,0)
- víziturizmus (3,8)
- gyalogos turizmus (2,4)
- üzleti turizmus (1,4)

Ezeket a számokat azonban a minősítéssel, vagyis a jelenlegi helyzet értékelésével együttesen célszerű megvizsgálni.

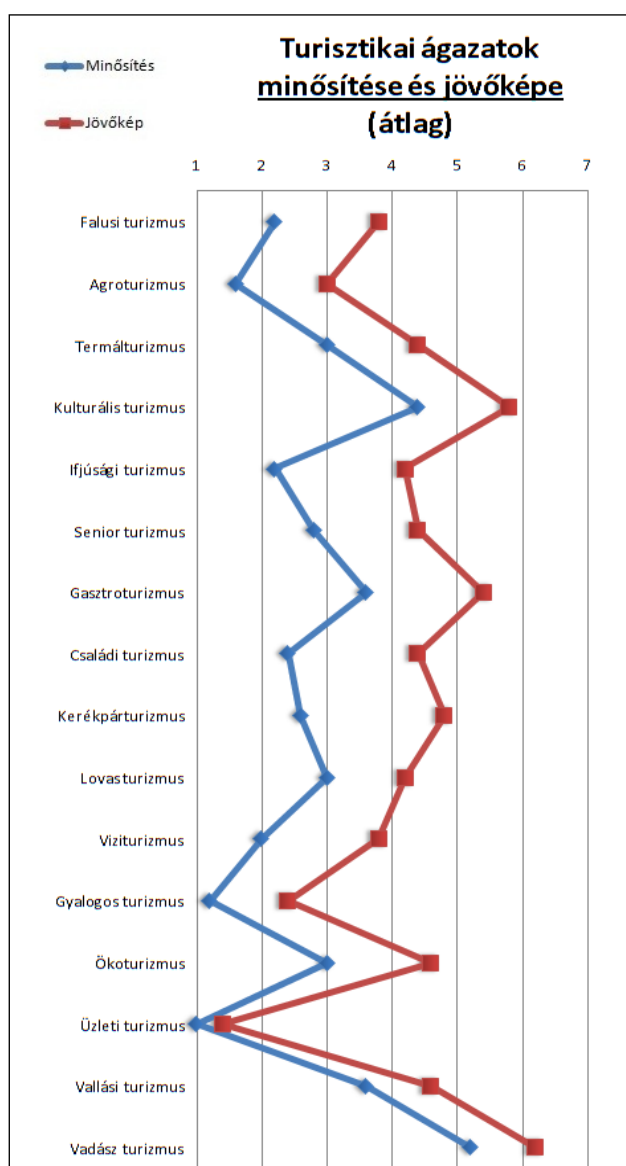

Turisztikai ágazatok (átlag)

	Minősítés	Jövőkép	Előrelépés
Falusi turizmus	2,2	3,8	1,6
Agroturizmus	1,6	3	1,4
Termálturizmus	3	4,4	1,4
Kulturális turizmus	4,4	5,8	1,4
Ifjúsági turizmus	2,2	4,2	2
Senior turizmus	2,8	4,4	1,6

	Minősítés	Jövőkép	Előrelépés
Gasztroturizmus	3,6	5,4	1,8
Családi turizmus	2,4	4,4	2
Kerékpárturizmus	2,6	4,8	2,2
Lovas turizmus	3	4,2	1,2
Víziturizmus	2	3,8	1,8
Gyalogos turizmus	1,2	2,4	1,2
Ökoturizmus	3	4,6	1,6
Üzleti turizmus	1	1,4	0,4
Vallási turizmus	3,6	4,6	1
Vadász turizmus	5,2	6,2	1

A fenti táblázatban látható, hogy az egyes turisztikai ágazatok milyen átlagos értékeket kaptak a jelenlegi helyzetre és a célkitűzésre vonatkozóan. Minden turisztikai ágazat esetében pozitív irányú elmozdulásról beszélhetünk, ami tükrözi a rábaköziek optimizmusát. A legnagyobb előrelépést a kerékpárturizmusban látták a résztvevők, ez részben köszönhető annak a két projektnek, amely jelenleg is zajlik. Az egyik projekt egy Ausztria-Magyarország határon átnyúló együttműködés, mely közel 650 millió forintot ölel fel. A másik projekt a Fertő-Hanság Nemzeti Park és a Kapuvár-Beledi Kistérség együttműködésével zajlik, melyben a jelenleg már meglévő negyedrangú utakat jelölik ki, illetve pihenőhelyeket építenek a Rábáig. A kerékpárturizmus mellett a családi és az ifjúsági turizmusban céloztak meg a résztvevők nagyobb mértékű előrelépést. Ez a két turisztikai ágazat szoros összefüggésben van a falusi-, a kulturális-, a gasztro-, a vízi-,

öko- és a gyalogos turizmussal is. Ezeknek az ágazatoknak a fejlesztése magában hordozza a családi és az ifjúsági turizmus fejlődését, és ugyanez igaz fordítva is. Az egyes turisztikai

ágazatok kölcsönhatásban vannak egymással, ezért is fontos, hogy ne csak egyesével vizsgáljuk meg ezeket az ágazatokat, hanem összességében is lássuk a Rábaköz turisztikai palettáját.

Az ábrán grafikusán is látható az egyes ágazatok minősítése és jövőképe.

2.2. Szakértői mélyinterjúk

Ahogy a bevezetésben említésre került, a mélyinterjúk során a Rábaközön belül, és a tájegységen kívül is megkérdeztünk szakértőket. A mélyinterjúk elemzésére hagyományos módon került sor. A személyes interjúk témakörei:

- Turisztikai helyzetelemzés: A Rábaköz elhelyezkedése és versenyképessége a turisztikai piacon a Nyugat-dunántúli régióban. A turizmus változása a tájegységben a múlt, a jelen és a jövő tükrében. A turisztikai helyzetelemzés során egyrészt a rábaközi turisztikai kínálatot, valamint a turisztikai szolgáltatások, és az infrastruktúra fejlettségét is megvizsgáltuk.
- Turisztikai együttműködések vizsgálata
- Turisztikai SWOT elemzés: A mélyinterjúk során megkérdeztük a szakértőket, hogy miben látják a rábaközi turizmus erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit.

Először a Rábaközön belüli mélyinterjúk elemzésére kerül sor. A fent említett témakörök, és a hozzájuk tartozó kérdések szerinti sorrendben kerülnek bemutatásra az eredmények.

2.2.1. Rábaközön belüli mélyinterjúk

Turisztikai helyzetelemzés

1. kérdés: Kérem, fejtse ki, hogy Ön hová helyezné a Rábaközt a turisztikai piacon?

Ennél a kérdésnél elsősorban arra kerestük a választ, hogy a Rábaközt hogyan ítélik meg a megkérdezett szakértők. A megkérdezettek közül kilencen a feltörekvők közé sorolták a tájegységet, míg négyen az élbolyba és ketten a sereghajtók közé.

2. kérdés: Ön milyennek ítéli a Rábaköz turisztikai versenyképességét a Nyugat-dunántúli régióban/országban?

Az alábbi válaszok születtek.

- Egyre jobbnak, a Rábaköz Vidékfejlesztési Egyesület tevékenysége miatt.
- Jó a versenyképessége, megállja a helyét.
- Jó, határozott fejlődés.
- Van benne még lehetőség, de már most is versenyképes.
- A régióban jónak mondható, országos szinten kicsit gyengébb.
- Sajnos még nem elismert régiós és országos szinten sem.
- Rosszabb, mint amilyen lehetne. Kerékpárutak, wellness lehetőségek hiányoznak.
- Több odafigyeléssel az elsők között is lehetnénk, jelenleg még azonban a középmezőnyben vagyunk.
- Viszonylag jónak mondható.
- Közepes, országos viszonylatban elégséges.
- Nincs a versenyképesek között.
- Egyre jobb, pozitív irányba mozdult el.
- Országos szinten egyedülálló, a versenyképesek között van mindenképpen.
- Közepes, országos szinten gyenge.
- Közepes a tájegység versenyképessége.

A válaszokból látható, hogy a megkérdezettek régiós szinten közepesnek és jónak, míg országos szinten gyengébbnek ítélik a Rábaköz turisztikai versenyképességét.

3. kérdés: Milyenek ítéli Ön a rábaközi turisztikai kínálatot?

Az alábbi válaszok születtek.

- Bővíthető, a lehetőségek nincsenek kihasználva.
- Jónak.
- Jó, egyre több a program, feltörekvő nagy ütemben.
- Gyér egy kicsit, a programok hiánya nagy probléma.
- Közepesnek.
- Közepesnek.
- Közepes, vagy még gyengébb egy kicsit.
- Nem rossz, több/jobb szervezéssel még jobb lehetne.
- Erősen fejlesztendő terület, a legfontosabb talán.

- Közepesnek.
- Gyengének, látványosságok vannak, szálláshely nincs.
- Egyre bővülő turisztikai kínálat, több/színesebb programokra lenne szükség. Jónak ítéli.
- Kielégítő, de még fejleszthető.
- Közepesnek. Nincs vonzerő.
- Javuló tendenciát mutat, a sok fáradozás lassan meghozza eredményét.

A válaszokból egyértelműen kiderül, hogy a szakértők a tájegység turisztikai kínálatát közepesnek ítélik meg. Megfogalmazzák azt is, hogy van fejlődési potenciál a Rábaköz turizmusában, és szükség is van a turisztikai kínálat bővítésére, mind a programok, mind a szálláshelyek tekintetében.

4. kérdés: Véleménye szerint mennyire fejlett a térség a turisztikai szolgáltatások tekintetében?

A következő válaszokat adták a megkérdezettek.

- Nem igazán fejlett, támogatásokra lenne szükség.
- Viszonylag fejlett és kiépítettek ezek a szolgáltatások.
- Fejlődőképes, de még nem 100%-osan fejlett, de jó irányba halad, egyre több a turista is.
- Színvonal emelése szükséges, hogy fejlett legyen.
- Közepesen fejlett, a reklám és a marketing eszközökkel ez tovább fejleszthető.
- Kevésbé fejlett, pár település kivételével, például Kapuvár.
- Közepesen fejlett, fejlesztésre szorul, épp hogy elégségesek a turisztikai szolgáltatások.
- Közepesen, még fejlesztésre vár.
- Közepesen fejlett.
- Turisztikai szolgáltatások vannak/lenne rá lehetőség, a minőségük viszont nagyon rossz.
- Egyáltalán nem fejlett más térségekhez képest, aligha lehet Rábaköz turizmusról beszélni.
- Nagyobb települések már fejlettebbek, a kisebbek viszont még alacsony fejlettségűek.
- Egész jó, az elmúlt években sokat alakult.

- Gyengén fejlett, a szolgáltatások minősége alulmarad más térségekhez képest.
- Közepesen fejlett, elindult a helyes úton.

Hasonlóan az előző kérdéshez, a turisztikai szolgáltatásokat is közepesnek ítélték meg a mélyinterjúk válaszadói. Fontos kiemelni, hogy a válaszadók látják azt is, hogy szükség van a turisztikai szolgáltatások bővítésére, fejlesztésére.

5. kérdés: Véleménye szerint mennyire fejlett a térség a turisztikai infrastruktúra tekintetében?

Az alábbi válaszok születtek.

- Egyáltalán nem fejlett, hiányos. Szálláshelyekre nagy szükség lenne.
- Közepes szinten, fejleszteni szükséges még.
- Fejleszteni kell, sok mindent kell még tenni ez ügyben.
- Gyenge szinten van, az ország más tájegységeihez képest nulla.
- Még jelentősen fejleszthető a turisztikai infrastruktúra, a szolgáltatások minőségének emelésével.
- Borzasztó állapotban van a turisztikai infrastruktúra, nincs színvonal.
- Kb. 70%-ban fejlett (valamivel jobb, mint közepesen). Kis településeken, falvakban nincs program, nincs, ami a turistákat csalogatná.
- Gyenge a színvonal még, kevés a fizető vendég, sok pénzt beleöltek, és még nincs látszata.
- Gyengébben fejlett, fő változtatási irány a turisztikai infrastruktúra fejlesztése.
- Gyengén fejlett, javításra szorul.
- Semennyire.
- Nagy hangsúlyt kell erre fektetni, ezen a téren még le van maradva.
- Ezen a téren van még egy kis lemaradás, a jövőben ennek fejlesztésére is sor kerülhet.
- Aligha beszélhetünk fejlettségről.
- Szolgáltatások minőségének emelésével jó szintre is fejleszthető.

A mélyinterjúk válaszadóinak véleménye szerint a rábaközi turisztikai infrastruktúra még gyenge lábakon áll, és nagy hangsúlyt kell fektetni a fejlesztésére.

7. kérdés: Tapasztalt-e és, ha igen, milyen jellegű változásokat a Rábaköz turizmusában az elmúlt 2-3 évben?

A 7. kérdésnél a múltbeli tapasztalatokra, míg a 11. kérdésnél a jövőbeli várakozásokra kérdeztünk rá. A következő válaszok születtek.

- Pozitív irányba történt változás, megjelentek a nagyrendezvények. Pl.: Rábaköz Rally, ami túlnőtt a tájegységen.
- Pozitív változás, sok program lett az elmúlt 2-3 évben.
- Több turisztikai rendezvény, reklám nagymértékben javult, több a turista, a néphagyományok jobban értékeltté váltak.
- Nem történt változás.
- Kismértékben javult a turizmus, kicsivel több talán a beruházás, és a rendezvényszervezés színvonala is javult.
- Kapuváron tapasztalt fejlődést, máshol kevésbé.
- Kapuvár szépen fejlődött turizmus terén, sok a program, a rendezvény, Csorna kevésbé.
- Van fejlődés, több a program, kis színvonal emelkedés.
- Pozitív változás történt, több a turista, fejlődik a turizmus.
- Marketing jobb lett, más nem nagyon.
- Talán 1-2 fesztiválra nagyobb az odafigyelés, több a reklám, de nincs jelentősebb változás.
- Folyamatos fejlődés, bővülő programkínálat.
- Igen. Több/színesebb program van. A látogatók száma a programokra egyre több.
- Nincs jelentős változás, csekély javulás tapasztalható.
- Pozitív irányba mozdult el.

A mélyinterjú válaszadói közül tizenketten pozitív irányú változásokról beszéltek a tájegység turizmusával kapcsolatban. Három fő nyilatkozott úgy, hogy kismértékű változás volt tapasztalható illetve, hogy nem történt érdembeli változás.

11. kérdés: Véleménye szerint hogyan változik a rábaközi turisztikai piac az elkövetkezendő 2-3 évben?

Az alábbi válaszok születtek.

- A Rábaköz Vidékfejlesztési Egyesületnek köszönhetően további pozitív változás várható, a pályázatok érdemben segítik a turizmus fellendülését, amely az egész tájegységre hatással lehet.
- Ha több lenne a szálláshely, több lenne a turista, és pozitív irányba változna a turisztikai piacon a tájegység.
- Pozitívan, jó irányba fog fejlődni országos szinten is.
- Pályázatokkal biztosan javítható, de nagy változás nem lesz.
- Fejlődés várható a turizmus területén.
- Inkább pesszimista, mint optimista, de sok-sok energia befektetésével érhető el az eredmény.
- Javulni fog, talán erősödik a turisztikai piacon.
- Meg van rá a lehetőség, hogy fejlődjön, az itt élők összefogásán múlik.
- Pozitív irányba mozdul el.
- Csak bízni lehet benn, hogy fejlődik, hozzáállás kérdése.
- Ha teszünk érte, pozitív irányba fog változni, elmozdul a nulláról, de féltő, hogy egy idő után megreked a fejlődés.
- További fejlődés várható a turizmusban, egyre frekvenciáltabb hely lehet/lesz.
- A fejlődés tovább folytatódik.
- 5 éven túli javulás elképzelhető és realisabb, rövidtávon marad a jelenlegi szinten.
- Nagy ütemű, gyors pozitív változás várható.

A mélyinterjúk válaszadóinak döntő többsége pozitív irányú fejlődésről, változásról, a turisztikai piacon való megerősödésről nyilatkozott. Ez a szemlélet egyértelműen tükrözi a rábaköziek optimizmusát a tájegység turizmusát illetően.

Turisztikai együttműködések vizsgálata

6. kérdés: Milyen turisztikai együttműködési lehetőségeket lát tájegységen belül és kívül?

A következő válaszokat adták a megkérdezettek.

- Agroturisztika területén, illetve a kapuvári termál/gyógyvízre alapozva a gyógyturizmusban rejlő lehetőségek kihasználása, kapcsolatok aktiválása.
- Határ közelsége miatt a külföldi kapcsolatok kialakítása nagy lehetőség lenne.

- Kapcsolatok jók, a civil szervezetekkel, megyehatáron túl is kiépülőben vannak, főként Vas megyében. A külföldi (ausztriai) kapcsolatok teremtése fontos lenne még.
- Települések összefogása és a falusi turizmus kiépítése elsődleges.
- Környező tájegységekkel való kapcsolatok ápolása, a kis települések fejlesztése, bevonása a turizmusba.
- Rábaközön belüli szakemberek összefogásával a térség természeti adottságainak felmérése, tájékoztató anyagok összeállítása, és a tájegységen kívüli terjesztés.
- Belül: Beled – Kapuvár - Csorna együttműködés. Kívül: Vas és Zala megyei kapcsolatteremtés.
- Van lehetőség az együttműködésre a tájegységen belül és kívül is, szervezés kérdése csak a dolog, de a kapcsolatteremtés az elsődleges.
- Működik, van együttműködés Győr illetve Sopron térségével, ezek fenntartása elsődleges.
- Települések közötti kommunikáció javítása, közös célok kitűzése, Rábaköz népszerűsítése régió kívül is.
- Nem sok lehetőséget lát.
- Kapcsolatok ápolása, új kapcsolatok kialakítása fontos.
- Települések közötti kommunikáció erősítése.
- Nagyobb városoknak a kisebb településeket kell felkarolnia, kölcsönös megbecsülés, egymás véleményének meghallgatása, elgondolkodás rajta.
- Városi szintű rendezvények helyes összeállítása, összehangolása a térségi rendezvényekkel, kis települések bevonása a nagyobb fesztiválokkal programokba.

Turisztikai SWOT elemzés

8. kérdés: Mik a tájegység erősségei és gyengeségei turisztikai szempontból az Ön véleménye szerint?

A válaszadók által említett erősségek:

- Hanság természeti adottságai (3 említés)
- hagyományok, hagyományörzés (9 említés)
- vadászati turizmus
- határ közelsége

- gasztronómia
- kultúra (3 említés)
- mesterségek bemutatása, rábaközi perec, Rábaközi Rally
- táji adottságok, tájképi elemek (5 említés)
- kedvező földrajzi fekvés
- megfelelő infrastruktúra
- gasztronómiai alapok
- kerékpárutak
- népművészet (2 említés)
- néptánc (2 említés)
- természeti értékek (5 említés)
- folyók, vizek, Rába, tavak (3 említés)
- falunapi fesztiválok
- egyházi ünnepek, rendezvények
- termálvíz
- vadász/halász turizmus
- nyugodt, hagyományos életvitel
- kedves emberek

A válaszadók által említett gyengeségek:

- szálláshelyek hiánya (5 említés)
- szervezetlenség (2 említés)
- potenciális résztvevők képzetlensége
- nem lát gyengeségeket
- falusi turizmus hiánya
- szállodák
- nincsenek szolgáltatások
- nem megfelelő kommunikáció
- Rába menti települések fejlődésének üteme megállt
- propaganda hiánya
- városok nem kiépítettek
- önzőség

- infrastruktúra
- kevés program
- gyenge marketing
- rossz utak
- közel az osztrák-szlovák határ, mégsem profitál belőle a tájegység
- fejlődés üteme lassú
- vendéglátóegységek hiánya
- kihasználatlanság
- nem ismerik a Rábaközt a környező tájegységekben, nincs hírneve
- összefogás hiánya

9. kérdés: Ön szerint milyen lehetőségek vannak a Rábaköz turizmusában?

Az alábbi válaszokat adták a megkérdezettek.

- vallási turizmus
- épített örökségek bemutatása
- fiatalok lendületének kihasználása
- kerékpárút további fejlesztése
- erdei kisvasút felélesztése
- Fertő-tó közelségének kihasználása
- értékek terjesztése, bemutatása, megismertetése az emberekkel
- kedvező földrajzi fekvés kihasználása
- gyógyturizmus fejlesztése
- víziturizmus és horgászat fejlesztése
- lovas turizmus
- valós értékek bemutatása
- pályázati lehetőségek kihasználása
- összefogással színesebb programok tervezése
- Rába adottságainak kihasználása
- programcsomagok kibővítése
- szálláshelyek létesítése, a meglévők fejlesztése
- együttműködés térségen belül

- magasabb színvonalú szállások létesítése
- Előnyére lehetne fordítani, ami most hátrány. Pl.: Rábaközi Rally fejlesztése, vadászturizmus
- a táji adottságokra nagyobb hangsúlyt kellene fektetni
- külföldi turisták térségbe csábítása programfüzetekkel, kiadványokkal
- Rába folyó adottságainak kihasználása
- több rendezvény szervezése, a látogatószám emelése, marketing fejlesztése

10. kérdés: Milyen problémákat, veszélyeket, kockázatokat lát a térség turizmusa kapcsán?

A következő válaszokat adták a megkérdezettek.

- gazdasági helyzet miatti pénztelenség, anyagi források elapadása
- fejlődéssel könnyen emelkedhetnek a szolgáltatások árai
- nehéz a fizetőképes vendégek idecsalogatása
- összefogás hanyatlása
- érdektelenség a turisták részéről, kevés embert vonz
- a turizmus színvonalának emelése nem biztos, hogy megvalósul
- kevés pénz a beruházásokra
- programok hiánya
- turizmusra kevés pénz jut, így megrekedhet a jelenlegi szinten
- turizmusba kevés pénzt fektetnek be, megáll a fejlődés e téren
- nincs veszély, probléma
- kevés pályázati lehetőség
- sokkal gazdagabb desztinációk is vannak, „elviszik” a vendégeket
- a falusi turizmusból nem lehet megélni, nem versenyképes, az emberek többsége nem biztos, hogy erre vágyik
- nincs fizetőképes kereslet
- kevés pénz a fejlesztésekre, szűkülő piac
- árak növekedése
- pénzügyi okok miatt nem lehetséges a fejlődés, erőforrások kimerülése
- anyagi források kimerülése
- környező térségek nagyobb ütemben való fejlődése

2.2.2. Rábaközön kívüli mélyinterjúk

Turisztikai helyzetelemzés

1. kérdés: Kérem, fejtse ki, hogy Ön hová helyezné a Rábaközt a turisztikai piacon?

A Rábaközön kívüli szakértők közül tizenketten a feltörekvők, hárman a sereghajtók közé sorolják a tájegységet.

2. kérdés: Ön milyennek ítéli a Rábaköz turisztikai versenyképességét a Nyugat-dunántúli régióban/országban?

Az alábbi válaszok születtek.

- Dolgoznak a fejlesztésén, de még jelenleg gyenge.
- Statisztikák, kimutatások alapján a gyenge-középmezőbe tehető.
- Gyenge, nem versenyképes.
- Közepes szinten áll. Természeti adottságok jók, anyagi lehetőségek nagyon rosszak.
- Gyenge mind a régióban, mind az országban.
- Versenyképessé fejleszthető, jelenleg nem az.
- Közepes, változás várható rövid időn belül.
- Sokkal több lehetőség van benne, mint amennyit kihasználnak.
- Közepesnek, sok lehetőség van még benne.
- Közepes, vagy inkább még gyengébb.
- Kevésbé versenyképes, nincsenek kiemelten kezelt, vonzó programok.
- Nagyon gyenge.
- Közepes a régióban, országos szinten egyáltalán nem ismert.
- Alacsony, nincs versenyhelyzetben.
- Jónak, versenyképes.

A válaszokból látható, hogy egybehangzó a vélemény a tájegység turisztikai versenyképességéről. Gyengének, közepesnek ítélik meg a Rábaközt, amely azonban pozitív irányba fog változni. Összevetve a tájegységben belüli mélyinterjúk válaszaival, elmondható, hogy hasonló válaszok születtek.

3. kérdés: Milyenek ítéli Ön a rábaközi turisztikai kínálatot?

A következő válaszok születtek.

- Gyér a kínálat egyelőre, az utóbbi években sokat tettek a fejlesztéséért, pozitív változás várható.
- Erősödés várható, de jelenleg gyenge a turisztikai kínálat.
- A lehetőségek jók, de kínálat nincsen, nincsenek kihasználva az egyedülálló értékei, lehetőségei.
- Fejlesztésre szorul.
- Közepes, még mindig kevés a program, nincs választék.
- Turisztikai adottságok vannak, csak nincsenek kihasználva, nincsenek termékké alakítva.
- Egyre jobbnak ítéli, egyre több ember megismerheti.
- Gyenge, fejlesztésre érdemes még.
- Közepes, alapadottságok jók.
- Nagyon gyér, látványosságok megvannak, de nincsenek kihasználva.
- Egyre jobb, de még sok a hiányosság.
- Jó is lehetne a lehetőségek kihasználásával.
- Közepes, szervezetlen az egész, nem turistacsalogató.
- Nagyon gyenge, hiányos, szervezetlen.
- Még gyenge, fejleszteni szükséges.

A válaszok egyértelműen mutatják, hogy a Rábaközön kívüli válaszadók hasonlóan vélekednek a tájegység turisztikai kínálatáról, mint a tájegységen belüliek. A kínálatot gyengének illetve közepesnek ítélik, és kiemelik, hogy a turisztikai potenciál meg van a Rábaközben, azonban ez rosszul vagy egyáltalán nincs kihasználva.

4. kérdés: Véleménye szerint mennyire fejlett a térség a turisztikai szolgáltatások tekintetében?

A következő válaszokat adták a megkérdezett szakértők.

- A régió más térségeihez képest, pl.: Sopron még fejletlen.
- Fejletlen, kevés a szálláshely, szolgáltatás.
- Nagyon fejletlen.

- Fejletlen.
- Gyenge nagyon, a régió más térségeihez képest is elmaradott.
- Gyenge nagyon a fejlettsége.
- Közepes.
- Nem tudja megítélni pontosan, de valószínűleg gyengén fejlettek a szolgáltatások, a paletta bővítése elsődleges lehet.
- Keresleti tendenciának megfelelő fejlesztések, bemutatóhelyek létrehozása még hiányzik.
- Nem fejlett, le van maradva más térségekhez képest.
- Közepesen fejlett.
- Sajnos nem fejlett, nagy rendszerű összefogások hiánya miatt nem tudott elindulni a fejlődés útján.
- Szerény javulás kezdődött, de még így is fejletlen.
- Gyengén fejlett, nincsenek kihasználva a lehetőségek.
- Fejlődő tendenciát mutat, de még egyáltalán nem fejlett.

A válaszokból látható, hogy a Rábaköz turisztikai szolgáltatásait fejletlennek, a szomszédos térségekéhez képest elmaradottnak tartják.

5. kérdés: Véleménye szerint mennyire fejlett a térség a turisztikai infrastruktúra tekintetében?

Az alábbi válaszok születtek.

- Fejletlen.
- Ki kell még ezt építeni, jelenleg még nincs.
- Nem tudja megítélni, de valószínűleg alacsony szinten van.
- Le van maradva a térségben, rosszak az utak, nincsenek szálláshelyek.
- Fejletlen.
- Nincs színvonal, fejletlen.
- Kieépítésre szorul még.
- Gyengén fejlett.
- Alacsonyabb szintű, sajnos nehéz a fejlesztése a térségben, összehangoltság hiánya miatt.
- Egyáltalán nem fejlett.

- Autó utak, kerékpárutak rosszak, gyengén fejlett.
- Kimagasló lehetőségek vannak a fejlesztésére (fürdők, gyógyászati lehetőségek), de jelen állapotában gyengén fejlett.
- Nagyon gyenge, hiányoznak a szálláshelyek. Nincs színvonal, a színvonal emelése elsődleges.
- Nem lehet erről beszélni, mert nincs fejlődés.
- Nem fejlett és fejlődése sem indult el, vagy legalábbis nem látványosan.

Egyhangú vélemények születtek a Rábaköz turisztikai infrastruktúráját illetően. A szakértők elmondása szerint a tájegység infrastruktúrája gyengén fejlett, és elmaradott a térségben.

7. kérdés: Tapasztalt-e és, ha igen, milyen jellegű változásokat a Rábaköz turizmusában az elmúlt 2-3 évben?

A következő válaszok születtek a kérdés kapcsán.

- Igen, kicsit javult.
- Pár évvel ezelőtt „nem volt” Rábaköz, sem pedig rábaközi turizmus. Most már egyre több helyen jelenik meg a Rábaköz, szinte „márkanévet” képvisel el. Több a program, a szolgáltatás (szálláshelyfejlesztés, vásárok, fórumok).
- Pozitív változást nem tapasztalt, Rába, Marcal miatti visszaesés.
- Nincs rálátása.
- Igen, kapuvári fürdő fejlesztése, kerékpárutak, több rendezvény.
- Nem.
- Kapuvári fürdő nagyon jó lett, kiemelt jelentőségű a térségben, több a program a környéken. Kapuvár jobban fejlődött, Csorna háttérbe szorult.
- Kis mértékben fejlődött, de még messze van a jótól.
- Politikai hozzáállás javult, ami kihatott a turizmusra is. Rendezvények színvonala emelkedett, jobb szervezés. Az elképzelések mára körvonalazódtak, megvalósítási lehetőségek felkutatása elkezdődött.
- Áttörés nincsen, kezdeményezések vannak, de nem sok sikerrel.
- Falunapok, Perczfesztivál, Almafesztivál stb. jó kezdeményezés, de be kellene őket járítani.
- Felismerés megtörtént a turizmus fejlesztésének fontosságáról, tervek is készültek, de még nem látszik az eredmény.

- Gyenge javulás, rendezvények, programok szélesebb körben ismertek.
- Nem tapasztalt változást, max. többet hall róla.
- Fejlődést tapasztalt, új rendezvények, újítások.

A Rábaköz turizmusában történt változásokat vizsgáló kérdésben vegyes vélemények születtek. A válaszokból látható, hogy két csoport különíthető el. 1. Nem/negatív irányú változást tapasztaltak, 2. Kismértékű pozitív változást tapasztaltak.

11. kérdés: Véleménye szerint hogyan változik a rábaközi turisztikai piac az elkövetkezendő 2-3 évben?

Az alábbi válaszokat adták a szakértők.

- Várhatóan javulni fog, de sok idő kell a látványos eredmény elérése érdekében.
- Azon múlik, hogy a benne lévő szereplők hogyan fognak együttműködni, csak a hozzáálláson múlik, hogy pozitív irányba változik-e.
- Nem lesz jelentősebb változás, nincsenek reményei.
- Pozitív változás, a válság elmúlásával talán több lesz a befektető.
- Elindul a fejlődés útján.
- Ha működik a TDM, és megvan az összefogás, akkor lehetséges az előrelépés.
- Tovább fog fejlődni, jó promócióval gyorsabb fejlődés.
- Nem történik jelentős változás, kismértékű fejlődést jósol.
- Csökkenő igények miatt az alsóbb jövedelmi osztályok területén nem várható pozitív változás, a fizetőképes kereslet megtalálásával gyors változás is elérhető lenne.
- Nem lesz lényeges áttörés, elmarad a pozitív változás.
- Pozitív változás várható, pályázati lehetőségek kihasználása, programkínálat bővülése.
- Gyenge előrelépés, a kidolgozott tervek megvalósítása elkezdődik talán.
- Talán pozitív változás, de inkább 5-10 év múlva.
- Optimista, pozitív irányba fog változni.
- Remélhetőleg pozitív változás fog történni, szálláshelyek és programok bővítésével.

A megkérdezettek közül kilencen pozitív irányú fejlődést jósolnak a rábaközi turisztikai piacnak. Három fő szerint sok múlik az összefogáson, és a TDM megvalósulásán, illetve három fő szerint nem lesz változás az elkövetkezendő 2-3 évben.

Turisztikai együttműködések vizsgálata

6. kérdés: Milyen turisztikai együttműködési lehetőségeket lát tájegységen belül és kívül?

A következő válaszok születtek.

- Sopronnal jó kapcsolat kialakítása, illetve a FHNP-kal.
- Helyi termelők, vállalkozók, Leader egyesületek, kistérségi társulásokkal való együttműködés, és önkormányzatok. Szlovák-osztrák kapcsolatok elmélyítése, szorosabbra fűzése.
- Egyházi turizmusra építve a Kemenesalja-Rábaköz együttműködés kialakítása, mivel jelentős számú evangélikus él a környéken.
- Lehetne, de valamiért nem működik a térségben az összefogás.
- Települések összefogása, városok és kistelepülések közötti kommunikáció erősítése.
- Falusi turizmusban nagy együttműködésre volna szükség, illetve TDM létrehozása elengedhetetlen.
- RVE jó kapcsolatokat alakított ki. További kapcsolatok, együttműködések szükségesek, először a környező nagyvárosokkal: Sopron, Győr, Szombathely. 86-os, 85-ös főút mentén, később nemzetközi szintű együttműködési rendszerek kutatása.
- Húzóágazat megtalálása és arra való építés. Sopron vonzáskörzetének népszerűségét kihasználva, a Rábaközbe csalogatni a turistákat.
- TDM-szerű működési szervezet létrehozása, Tourinform irodák üzemeltetése. Külső kapcsolatok: Sopron, Győr, Szombathely, Mosonmagyaróvár irányába a kapcsolatok erősítése.
- Vas megyével való együttműködés, kapcsolatteremtés megyén kívül is.
- Kevés együttműködés. Csorna-Kapuvár rivalizálásának megszüntetése elengedhetetlen. Kapuvár Szlovákiával kialakított kapcsolatának erősítése.
- Turisztikai desztinációs menedzsment és térségi egyesület létrehozása, külföldi kapcsolatok keresése.
- Nem tudja megítélni, talán pályázati lehetőségek kiaknázása, vendégváro egyesület létrehozása.
- Egymás erősítése, összefogás, konkurencia harc helyett.
- Remélhetőleg pozitív változás fog történni, szálláshelyek és programok bővítésével.

Turisztikai SWOT elemzés

8. kérdés: Mik a tájegység erősségei és gyengeségei turisztikai szempontból az Ön véleménye szerint?

A válaszadók által említett erősségek:

- Hanság (2 említés)
- helyi pénz bevezetése
- folyók, vizek (4 említés)
- természeti adottságok (9 említés)
- gasztronómia (3 említés)
- néphagyomány (6 említés)
- néprajz (2 említés)
- szép városok
- sík vidék
- tavak, erdők
- hagyományőrzés
- kultúra
- Rába (2 említés)
- csendes települések
- nyugodt környezet
- falusi turizmus (3 említés)
- ökoturizmus
- FHNP közelsége
- mezőgazdaság - agroturizmus
- megfelelő ár/érték arány
- szép táj
- néptánc
- népzene
- földrajzi adottságok
- épített örökség

A válaszadók által említett gyengeségek:

- marketing (4 említés)
- szervezetlenség (4 említés)
- együttműködés hiánya (2 említés)
- kevés szolgáltatás
- kevés szálláshely (2 említés)
- nincs programkínálat
- tőkehiány
- alacsony ismertség
- fizetőképes vendégek hiánya
- sok a kihasználatlan lehetőség
- infrastruktúra (2 említés)
- sok a hátrányos helyzetű település
- kevés a nagy volumenű fesztivál
- kerékpárutak
- propaganda hiánya
- önzőség
- média jelenlétének hiánya
- összefogás hiánya
- rendszertelenség
- lehetőségek nincsenek kihasználva
- termék- és programcsomagok hiánya
- több napos turisztikai tartózkodást nem tud nyújtani

9. kérdés: Ön szerint milyen lehetőségek vannak a Rábaköz turizmusában?

Az alábbi válaszokat adták a megkérdezettek:

- rendezvények ismertté tétele a régióban
- összefogás
- víziturizmus kiépítése (2 említés)
- túrázási lehetőségek jók, marketinggel reklámozni kellene
- határ közelségének kihasználása

- falusi turizmus
- a hagyományos ételek bemutatása, előtérbe helyezése
- marketing fejlesztésével a Rábaköz megismertetése a régióban és az országban (3 említés)
- termékek, szolgáltatások színvonalának emelése után széles körben ismertté kell tenni
- pályázati lehetőségek felkutatása nagy lehetőség
- helyi termék előállítás, feldolgozása, értékesítése (3 említés)
- nagyberuházások indítása
- vadászturizmus
- gyógyturizmus (2 említés)
- gyorsforgalmi út építésének szorgalmazása
- rendezvénynaptár készítése
- rábaközi településeknek közös honlap
- egyházi turizmus
- kerékpárutak további fejlesztése
- néphagyományok kihasználása
- színvonal emelésével betörés a turisztikai piacra
- rábaközi programok megismertetése más tájegységekkel is
- lovas turizmus
- gasztroturizmus
- szálláshelyek bővítése
- falusi vendéglátók összefogása

10. kérdés: Milyen problémákat, veszélyeket, kockázatokat lát a térség turizmusa kapcsán?

A következő válaszokat adták a megkérdezett szakértők:

- nem tudja
- finanszírozási problémák, emiatt elmaradhatnak programok, rendezvények, illetve az önzőség miatt az összefogás nem valósul meg
- pénz hiánya miatt nem tud fejlődni
- tőkeáramlás még lassabb lesz, nem talál megfelelő együttműködési lehetőségeket
- nagy lemaradás miatt, lassú fejlődés, küzdelmek árán juthat csak feljebb

- pénz szűke
- nem ismerik fel a turizmusban rejlő lehetőségeket
- főként falvak szintjén a beruházási kedv csökken, tőke hiánya, pályázati kockázatok, gazdasági veszélyek
- alacsony szinten való megrekedés
- üdülési csekk megszűnése, kevesebb turista
- a turisták igényeit nem tudják kielégíteni, így ők Sopronba vagy Vas megyébe mennek
- összefogás hiánya (2 említés)
- fejlesztés megtorpanása anyagi okok miatt
- önzőség miatt a fejlődés megtorpanása
- nincs anyagi forrás
- konkurencia, versengés
- lemarad a többi/más turisztikára építő tájegységhez képest

3. Melléklet

1. sz. melléklet: Mélyinterjú kérdéssor

Mélyinterjú kérdéssor - turizmus

Interjúalany:

.....

Dátum: .....

1. Kérem, fejtse ki, hogy Ön hová helyezné a Rábaközt a turisztikai piacon?

2. Ön milyenek ítéli a Rábaköz turisztikai versenyképességét a Nyugat-dunántúli régióban/országban?

3. Milyenek ítéli Ön a rábaközi turisztikai kínálatot?

4. Véleménye szerint mennyire fejlett a térség a turisztikai szolgáltatások tekintetében?

5. Véleménye szerint mennyire fejlett a térség a turisztikai infrastruktúra tekintetében?

6. Milyen turisztikai együttműködési lehetőségeket lát tájegységen belül és kívül?

7. Tapasztalt-e és, ha igen, milyen jellegű változásokat a Rábaköz turizmusában az elmúlt 2-3 évben?

8. Mik a tájegység erősségei és gyengeségei turisztikai szempontból az Ön véleménye szerint?

Erősségek:

Gyengeségek:

9. Ön szerint milyen lehetőségek vannak a Rábaköz turizmusában?

10. Milyen problémákat, veszélyeket, kockázatokat lát a térség turizmusa kapcsán?

11. Véleménye szerint hogyan változik a rábaközi turisztikai piac az elkövetkezendő 2-3 évben?